ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

1988
ЧАЦВЕР
24
ЛІСТАПАДА
№ 31 (1589)

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

У наступным нумары чытайце:

Адцягваць студэнтаў у вучэбны час на ўсялякія работы і мерапрыемствы, якія не маюць сувязі з навучальным працэсам, лічыцца недапушчальным.

Недапушчальна. І безгаспадарча. Але гэтай восенню яны зноў працавалі на палях.

Дзяржкамітэт па народнай адукацыі выпусціў загад № 217. Ен даў студэнтам права не выходзіць на работы, не звязаныя са зборам ураджаю, пакідаць тыя гаспадаркі, дзе не падрыхтаваны нармальныя ўмовы для жыцця. Слова Дзяржкамітэта — закон для вышэйшай навучальнай установы, які ў той жа час ніяк не кранае кіраўнікоў гаспадарак. Таму

студэнты ўсё яшчэ вымушаны працаваць па прынцыпу: выкапай — закапай.

Нам здаецца, што праблема «бульбы» не з лёгкіх. Нам хацелася б, каб на яе звярнулі як мага больш увагі. У наступным нумары мы змяшчаем падборку матэрыялаў, падрыхтаваную з дапамогай лістоў-допісаў у рэдакцыю выкладчыкаў і студэнтаў, прысвечаную гэтай тэме.

Беларускі універсітэт ТЭЛЕТАЙП «Учора · Сёння · Заўтра»

НА ПАСЯДЖЭННІ

партыйнага камітэта БДУ зацверджаны наступныя камісіі:

— па пытаннях арганізацыйна-партыйнай работы і работы з кадрамі (старшыня камісіі — намеснік сакратара парткома па арганізацыйнай рабоце В. А. Прокашава);

— ідэалагічная (старшыня — намеснік сакратара парткома па ідэалагічнай рабоце М. Э. Часноўскі);

— па пытаннях вучэбнай і навуковай работы (старшыня — намеснік дырэктара НДІ ЯП М. М. Шумейка);

— па пытаннях прававога выхавання і прафілактыцы правапарушэнняў (старшыня — дэкан юрыдычнага факультэта В. Г. Ціхіня);

— па міжнародных сувязях і рабоце з замежнымі навучэнцамі (старшыня — загадчык кафедры факультэта радыёфізікі і электронікі І. А. Малевіч);

— па сацыяльна-эканамічнаму развіццю універсітэта (старшыня — загадчык лабараторыі НДІ ПФП П. Д. Кухарчык).

САМЫЯ МУДРАГЕЛІСТЫЯ ПЫТАННІ

вы зможаце задаць (і тут жа пачуць адказ) пераможцам Усесаюзнага КВЗ-87 — камандзе Адэскага дзяржаўнага універсітэта. Сустрэча з ёй, арганізаваная Рэспубліканскім эксперыментальным маладзёжным цэнтрам «Арыенцір», пройдзе 26 лістапада ў актавай зале універсітэта а 14-й гадзіне.

АФІЦЫЙНЫ АДДЗЕЛ

17—18 лістапада праходзіла VI Маскоўская раённая канферэнцыя Камуністычнай партыі Беларусі горада Мінска.

18 лістапада адбыўся арганізацыйны пленум Маскоўскага раённага камітэта Кампартыі Беларусі г. Мінска.

Першым сакратаром райкома КПБ выбраны М. А. ЗАЛЕЎСКІ, другім сакратаром райкома КПБ — Л. Р. ГУБАНОВІЧ, сакратаром райкома КПБ — Т. У. ЗЛОБІНА.

ЧЛЕНАМІ БЮРО МАСКОЎСКАГА РАЙКОМА КПБ ВЫБРАНЫ:

Бельская Г. Я.— загадчыца верху абутку МВАА «Прамень»;

Гайсёнак В. А.— сакратар парткома БДУ імя У. І. Леніна;

Губановіч Л. Р.— другі сакратар райкома КПБ;

Гузанаў А. А.— старшыня выканкома райсавета народных дэпутатаў;

Залеўскі М. А.— першы сакратар райкома КПБ;

Злобіна Т. У.— сакратар райкома КПБ;

Крывец А. С.— першы сакратар райкома ЛКСМБ;

Мацко Л. М.— старшыня раённага камітэта народнага кантролю;

Мяцельскі У. М.— загадчык арганізацыйнага аддзела райкома КПБ;

Новікаў А. А.— дырэктар завода «Кінадэталь»;

Акановенка Г. Ф.— мантажніца радыёапаратуры завода «Калібр».

Загадчыкамі аддзелаў зацверджаны:

Мяцельскі У. М.— загадчык арганізацыйнага аддзела райкома КПБ;

Лушчыцкі У. Б.— загадчык аддзела прапаганды і агітацыі райкома КПБ;

Краснеўская І. В.— загадчыца агульным аддзелам райкома КПБ.

Яхнавец Л. З.— старшыня партыйнай камісіі.

ФОТА Ў НУМАР

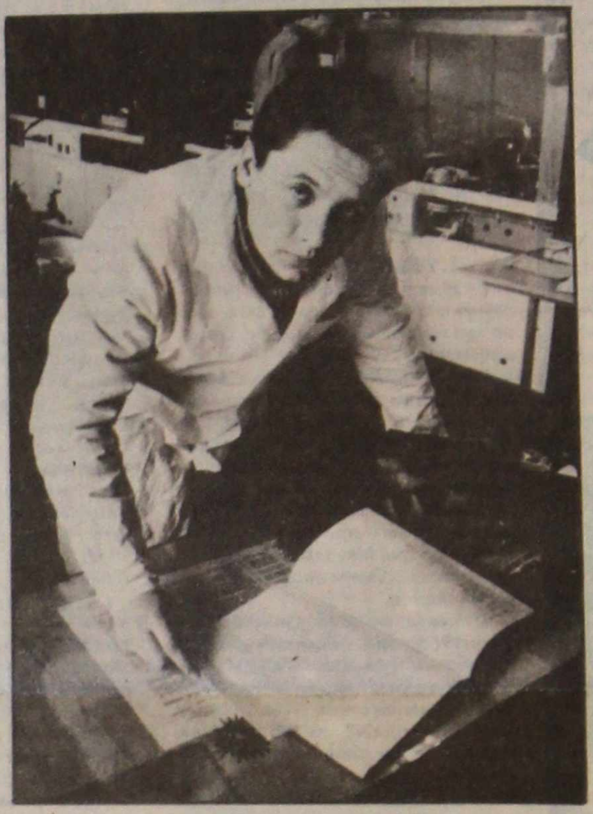

— Яго работай я вельмі задаволены,— лаканічна адазваўся пра свайго намесніка па арганізацыйнай рабоце Ігара Рудакова сакратар камітэта камсамола хімфака Дзмітрый Жыткоўскі.— Ен адзін з тых, чыімі намаганнямі хімфак не сумуе. Камсамольцы добра памятаюць «зорныя» паходы, Дні хіміка, сустрэчы з ветэранамі, дыскатэкі.

Фота С. ГРЫЦА.

З КАМПЕТЭНТНЫХ КРЫНІЦ

«Таварыства апекі аб параненых і хворых воінах» — пад такой назвай 125 гадоў назад нарадзіўся рух Чырвонага Крыжа. Ініцыятарам яго стварэння быў вядомы швейцарскі дзеяч Анры Дзюнан.

Ініцыятыва Анры Дзюнана была падтрымана практычна ва ўсіх краінах Еўропы, у тым ліку і ў Расіі.

Пасля Вялікага Кастрычніка Чырвоны Крыж стаў у нашай краіне адной з самых масавых і папулярных грамадскіх арганізацый. На яго сродкі пабудаваны вядомы піянерскі лагер «Артэк» і многія іншыя аздараўленчыя ўстановы для дзяцей, створана санітарная авіяцыя, вяліся процізпідэмічныя работы.

У ліку членаў гарадской арганізацыі Чырвонага Крыжа — 54 тысячы студэнтаў ВНУ і тэхнікумаў.

Місія дабра і міласэрнасці

НА ЖАЛЬ, не сакрэт, што ўдзел большасці людзей у дзейнасці Чырвонага Крыжа зводзіцца да ўплаты штогод членскіх узносаў у памеры 30 капеек. Многія студэнты фармальна з'яўляюцца членамі таварыства і ніякай работы не вядуць. У першую чаргу — гэта следства нашых агульных недапрацовак. Мала мы займаемся прапагандай дабрачыннай дзейнасці Чырвонага Крыжа. Некаторыя нашы супрацоўнікі прывыклі да «кабінетнага» стылю работы, рэдка бываюць у пярвічных арганізацыях, у студэнцкіх калектывах.

Але будзем аб'ектыўнымі. На рахунку арганізацыі — шмат добрых спраў. Адна з іх — донарства. Сёння ахова здароўя практычна не адчувае недахопу ў «чужой» крыві. Звыш 100 тысяч членаў Таварыства штогод здаюць кроў. Гэта сапраўды мужныя людзі, вартыя самай высокай павагі за сваю дабрыню, бескарыслівасць і высакароднасць.

Сярод іх і студэнты нашага універсітэта. Можна назваць сотні юнакоў і дзяўчат, якія з'яўляюцца актыўнымі донарамі. Сярод іх Анатоль Буцянец, Святлана Якубоўская, Вольга Хлус (біяфак); Эдуард Далінскі, Станіслаў Коцікаў, Саід Муталімаў, Валянціна Шчацініна, Канстанцін Лазаванц (гістфак); Андрэй Кашчэй, Юрый Каладко (геафак); Уладзімір Лупін, Ларыса Хлусевіч (факультэт радыёфізікі і электронікі); Андрэй Каскевіч, Яўген Хурсін, Дзмітрый Бабко (фізфак); Міхаіл Няўдах, Ларыса Жынко (юрфак) і многія іншыя.

Больш двухсот студэнтаў універсітэта ўзнагароджаны знакамі «Донар СССР» першай, другой і трэцяй ступеняў.

Аднак донарскі рух ва універсітэце яшчэ не набыў масавага характару. У 1987 годзе колькасць донараў рэзка знізілася, а ў гэтым годзе БДУ заняў адно з апошніх месц сярод ВНУ горада.

Але донарства не адзіны трывожны момант у дзейнасці пярвічнай арганізацыі ТЧК БДУ. Есць цяжкасці і са зборам членскіх узносаў. У многіх студэнтаў узнікаюць пытанні, куды расходуюцца гэтыя сродкі.

Прыярытэтным напрамкам сваёй дзейнасці Чырвоны Крыж лічыць клопат аб адзінокіх састарэлых, інвалідах вайны і працы.

У паўтарамільённым горадзе, дзе колькасць адзінокіх старых, якія маюць патрэбу ў дапамозе, інвалідаў складае некалькі тысяч, працуе ўсяго 49 патранажных сясцёр, на ўтрыманне якіх затрачваецца 60 тысяч рублёў. Але колькасць сясцёр павялічыць нельга — бюджэт не дазваляе, ён складаецца з трыццацікапеечных узносаў і налічвае каля 200 тысяч рублёў.

З паступіўшых узносаў аказваецца матэрыяльная дапамога малазабяспечаным грамадзянам. А для таго, каб аказаць чалавеку дапамогу ў памеры 50 рублёў, патрэбна ўплата членскіх узносаў па 30 капеек 170 членаў Таварыства.

У 1986 годзе гарадскі камітэт Таварыства Чырвонага Крыжа аказаў матэрыяльную дапамогу на суму больш 40 тыс. рублёў эвакуіраваным з Гомельскай вобласці ў Мінск у сувязі з аварыяй на Чарнобыльскай АЭС.

Пэўная колькасць грошай адводзіцца на выпуск санітарна-асветніцкай літаратуры, арганізацыю спаборніцтваў сандружын і санпастоў, злётаў донараў.

У 1987 годзе гарадскі камітэт ТЧК аказаў дапамогу двум дамам сірат, набыўшы цацкі.

Частка грошай Таварыства Чырвонага Крыжа Беларусі пералічваецца ў Фонд Савецкага Чырвонага Крыжа.

Савецкі Чырвоны Крыж мае два санаторыі, дзе лечацца барацьбіты за мір і разрадку з іншых краін, дзве інтэрнацыянальныя школы для дзяцей, бацькі якіх загінулі ў барацьбе за мір і прагрэс. Знаходзяцца яны ў Саратаве і Ташкенце і існуюць на сродкі Чырвонага Крыжа.

А вось падзеі апошніх дзён: Савецкі Чырвоны Крыж працягвае руку дапамогі народу Нікарагуа, на які абрушылася стыхійнае бедства. А гэта ж часцінка і нашых узносаў.

Таму заклікаю ўступіць у рады членаў Чырвонага Крыжа усіх тых, хто хоча адклікнуцца на чужы боль, хто неабыякавы да няшчасця іншых.

Н. ЗДАНЮК,
старшыня Маскоўскага раённага
Таварыства камітэта Таварыства
Чырвонага Крыжа
г. Мінска.

Аб чым спрачаліся ў Стайках?

11—13 ЛІСТАПАДА ў Стайках праходзіла вучоба камсамольскага актыву. Якім павінен быць ВЛКСМ? Што можа ён як палітычная сіла? Як працаваць з нефармальнымі аб'яднаннямі?.. Пытанняў было шмат. На іх спрабавалі знайсці адказы.

Абмеркаванне некаторых пытанняў выходзіла за рамкі традыцыйна-застойнага даклада. Так, напрыклад, выступленне сакратара ЦК ЛКСМБ Міхаіла Падгайнага па праблемах нефармальнага руху перарасло ў ажыўленую дыскусію. Камсамольскія лідэры выказвалі свае думкі, прапаноўвалі шляхі супрацоўніцтва з нефармальнымі групоўкамі,— словам, размова атрымалася вельмі цікавай.

Не менш горача прайшоў дыялог з кіраўніком клуба «Палітыкус» Ігарам Велічанскім. Палітызацыя, самастойнасць камсамола — гэтыя праблемы даўно хвалююць камсамольцаў і ў час вучобы сталі бадай што аднымі з самых важных, набалелых. Таму падчас выступленні многіх удзельнікаў былі эмацыянальнымі, крыху максімалістскімі. Аднак у іх праяўлялася актыўная грамадзянская пазіцыя, жаданне выправіць становішча, што склалася ў камсамоле, імкненне да канкрэтнай і карыснай справы.

Не абмінулі ўдзельнікі вучобы і праблемы навучання. Разам з рэктарам універсітэта, акадэмікам АН БССР Л. І. Кісялеўскім і сакратаром парткома В. А. Гайсёнкам абмеркавалі шэраг пытанняў адукацыі, далейшай перабудовы ВНУ, узаемадзеяння партыйнага бюро і камітэтаў камсамола факультэтаў.

А. ПАТРЭБІН,
член камітэта камсамола
факультэта журналістыкі.

ДЫСКУСІЙНЫ КЛУБ

Гаварылі пра тое, што хвалюе. Таму часам сумбурна, іншы раз нярoўна, не заўсёды даходліва і пераканаўча. Але, не зважаючы на гэта, размова, на нашу думку, атрымалася канкрэтная, надзённая і карысная. Галоўнай у ёй была ўсё ж спрэчка.

З яе і пачнем:

— Мне здаецца, сама фармулёўка тэмы спазнілася гады на два,— пераконваў С. Вітушка і ў якасці доказу спрабаваў выкарыстаць рытарычнае пытанне: «Ці ёсць тут чалавек, які лічыць, што «нефармаламі» не трэба супрацоўнічаць?»

У нечым Сяргей меў рацыю, і мы з ім пагадзіліся.

І ўсё ж тэма засталася ранейшай. І пераканаў у яе неабходнасці дыялог сакратара камітэта камсамола гістарычнага факультэта і старшыні клуба «Талака», які на гэтым факультэце вучыцца. Шкада, што пытанне гэта закранулі толькі ў канцы.

— Ты колькі разоў заходзіў у камітэт камсамола, што прапанаваў зрабіць разам?

Пытанне неадназначнае. Калі прадстаўнікі грамадскай і нефармальнай арганізацый не ведаюць адзін аднаго, не могуць знайсці агульнай мовы для ўзаемаразумення.

Пытанне надзённае. Калі камітэт камсамола яшчэ не зрабіў першых крокаў на шляху супрацоўніцтва з «нефармаламі», а апошнія, абвінавачваючы грамадскія арганізацыі ў «хваробе на бюракратызм», лічаць за лепшае існаваць убаку ад універсітэцкіх праблем.

Такім чынам, праблема — універсітэцкія «нефармалы»: супрацоўнічаць ці абвяргаць?

«БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ» ПРАДСТАЎЛЯЕ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ «КРУГЛАГА СТАЛА»:

А. А. ГРЫЦАНАЎ — в. а. дацэнта кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў;

М. Г. ЕЛІСЕЕЎ — дацэнт кафедры новай і найноўшай гісторыі;

В. В. ГЕРМЕНЧУК — дацэнт кафедры гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў;

С. ВІТУШКА — студэнт гістфака, старшыня клуба «Талака»;

Я. В. ПЕТУШКОВА — прафесар кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў;

С. М. ХОДЗІН — выкладчык кафедры гісторыі БССР;

В. А. КЛЯЦКОЎ — выкладчык кафедры палітычнай эканоміі прыродазнаўчых факультэтаў;

С. АДАМОВІЧ, М. СКОБЛА — студэнты філфака, члены аб'яднання «Тутэйшыя»;

А. МУРАШКА — студэнт геафака.

В. КАЗАК — студэнт філфака;

М. Р. ПРЫГОДЗІЧ — сакратар партбюро філалагічнага факультэта;

С. БАЛАШЭНКА — намеснік сакратара камітэта камсамола па ідэалагічнай рабоце;

Г. КАВАЛЕЎСКІ — сакратар камітэта камсамола гістфака;

«Нефармалы»: супрацоўнічаць ці абвяргаць?

Ракурс першы: «Нефармал»— хто ты такі?

«БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ»: Меркаванні аб маладзёжным руху «нефармалаў» існуюць самыя розныя, часам палярныя. Ад прызнання яго прадуктам дэмакратызацыі грамадства да крыўдных ярлыкоў — «нацыяналісты» і «экстрэмісты». Чуткі і домыслы множаць. Узнікаюць яны хутчэй за ўсё з-за недахопу інфармацыі.

А. А. ГРЫЦАНАЎ: Так, не выключана, што сярод студэнтаў універсітэта ёсць і такія, хто не разумее мэт і задач самадзейнага руху.

С. ВІТУШКА: [illegible]

[illegible]

[illegible]

В. А. КЛЯЦКОЎ: Беларус, які не валодае роднай мовай, застаецца беларусам толькі па пашпарту. Гэта не выключае яго грамадзянства. Але калі сын бацькоў-беларусаў не можа ўсвядоміць беларускай структуры мовы, ён ужо рускі.

ГОЛАС З ЗАЛЫ: Жыць у Беларусі і ведаць мову павінна, па-мойму, быць нормай, але ні ў якім разе не самамэтай.

Я. В. ПЕТУШКОВА: Вось што турбуе асабіста мяне. Трэба адрозніваць паняцці «культура Беларусі» і «беларуская культура». Яны не тоесныя. Сяргей скардзіцца, што дэканат прымушае яго вывучаць лацінскую мову. А я ўпэўнілася: каб вывучыць беларускую мову, патрэбна ведаць, якія народнасці аказ-

валі ўплыў на беларускі этнас, беларускую культуру. Аказваецца, для разгляду грамадска-палітычнага жыцця Беларусі неабходна ведаць і лацінскую, і польскую мовы. Гістарычна на тэрыторыі нашай рэспублікі жылі палякі, літоўцы, беларусы. Складвалася так, што навуковая думка ў XVII стагоддзі па традыцыі развівалася на лацінскай мове, а многія прадстаўнікі інтэлігенцыі ў якасці пісьмовай прымалі польскую мову. Што ж, абвергнуць усё гэта і даказваць думку аб адраджэнні чыстага этнасу?

Я за тое, каб захоўваліся звычаі. Я падзяляю думку аб тым, што кожная мова перадае спецыфіку бачання свету. Такім чынам, чым больш моў ведаюць людзі, тым багацей іх духоўны свет. Навошта ж абмяжоўвацца веданнем адной? Выйсце са становішча, у якім апынулася беларуская мова, [illegible] бачыцца ў тым, што зацікаўленасць да яе, а таксама да беларускай культуры павінна пачынацца са школы. Мяне абурае, калі школьнікі пішуць заяву аб вызваленні ад заняткаў. Але ж улічвайце: у Беларусі развіваюцца побач, узбагачаюць адна другую розныя культуры, якія з'яўляюцца з'явамі інтэгратыўнымі.

Расчляніць іх немагчыма.

Ракурс другі: Супрацоўнічаць! Але як?

«БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ»: Мы шмат чуем і чытаем аб дзейнасці універсітэцкіх «нефармалаў» у горадзе і рэспубліцы. І ўсё ж у першую чаргу прынята клапаціцца аб сваім родным доме. Ці з'явіліся ў вас зараз, пасля некалькіх гадоў існавання, канкрэтныя прапановы па ажыццяўленню праграмы вяртання беларускай мовы ў аўдыторыі універсітэта?

С. ВІТУШКА: Нас таксама хвалюе пытанне адраджэння нацыянальных каранёў, духоўнага жыцця ў нашым універсітэце. Беларускі універсітэт павінен называцца «беларускім» не толькі таму, што ён знаходзіцца на тэрыторыі Беларусі. Трэба, каб ён быў сапраўдным цэнтрам духоўнай культуры.

А. МУРАШКА: І ўсё-такі якія вы бачыце шляхі вырашэння, скажам, праблемы мовы? У адзін дзень гэту праблему не асіліць. З чаго пачаць?

М. Р. ПРЫГОДЗІЧ: На бліжэйшы час (у снежні) вынесці на абмеркаванне на вучоным савеце пытанне адносна пашырэння беларускай мовы як рабочай мовы універсітэта. Спачатку хаця б вырашыць праблему на гуманітарных факультэтах. Астатняе ж будзе выцякаць з гэтага.

В. А. КЛЯЦКОЎ: Наступная камсамольская справаздачна-выбарная канферэнцыя выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта загадзя мяркуе вырашыць пытанне арганізацыі ва універсітэце двухгадовых курсаў па вывучэнню беларускай мовы, культуры, літаратуры і гісторыі. Такія курсы існуюць пры Савеце прафсаюзаў рэспублікі.

С. ВІТУШКА: Увогуле, каб ліквідаваць «моўную хваробу», многія прапаноўваюць пачынаць з дзетак, з дзіцячых садоў, школ. Тады пацяху ўсё адродзім. Здавалася б, някепскі варыянт. Але хто будзе вучыць, выхоўваць гэтых дзетак? Мне думаецца, што адначасова патрэбна пачынаць і са студэнтаў. Не, не прымушаць іх вывучаць родную мову, а заахвочваць. Слухаў я аднойчы ўступныя прамовы на Дні ведаў. Ніхто з выступаючых не падкрэсліў, што універсітэт рыхтуе не проста фізікаў-матэматыкаў, а беларускіх інтэлігентаў. Гэта пакуль патрэбна растлумачваць. Не за дзень, не за два, але такое разуменне адбудзецца.

С. М. ХОДЗІН: Якім чынам? Вось вам адмаўляючы прыклад. Я праводжу семінарскія заняткі і прашу: калі ласка, давайце размаўляць на беларускай мове. І, ведаеце, не ўсе гэтую маю прапанову разумеюць.

С. ВІТУШКА: Тут шмат цяжкасцей, нават калі маеш жаданне. Вось я спрабую весці канспект лекцый па-беларуску, адказваць на беларускай мове. Не буду сцвярджаць, што мне гэта ўдаецца на ўсе 100 працэнтаў, страшэнна мала тэрміналогіі. Калі яшчэ агульныя дысцыпліны можна, то па філасофіі я вымушаны рабіць звычайныя калькі: рускія словы пісаць у беларускай транскрыпцыі.

С. АДАМОВІЧ: Мы на філфаку сутыкнуліся з такой жа праблемай — не хапае беларускай тэрміналогіі. Хоць у цэлым вучыцца па-беларуску можна.

«БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ»: А думка выкладчыкаў?

М. Р. ПРЫГОДЗІЧ: Тэрміналогія ёсць. Здаецца, тут рашаючае слова за студэнтамі. Якія ў вас прапановы?

М. СКОБЛА: «Тутэйшыя» маюць канкрэтныя прапановы па пераводу універсітэта на беларускую мову навучання. Для ажыццяўлення такой перспектывы неабходна спачатку перакласці падручнікі на родную мову. Намі ўжо перакладаецца філасофскі слоўнік. Трэба, каб да гэтай справы далучыліся іншыя студэнты.

М. Р. ПРЫГОДЗІЧ: Вы бярэцеся за гэты пераклад ужо тры месяцы і не можаце давесці да ладу.

М. СКОБЛА: Нам трэба ведаць, што праца па перакладу (не сказаў бы што лёгкая) не будзе марнай. Нам патрэбны філосаф, спецыяліст-кансультант. Звярнуліся да свайго выкладчыка, ён не захацеў дапамагчы. Ёсць цяжкасці і з ратапрынтам. На ім, дарэчы, акрамя падручніка, нядрэнна было б надрукаваць і часопіс «універсітэцкіх» «Тутэйшых» «Парсуна». Заяўкі на яго паступілі з усіх факультэтаў, але магчымасці нашы абмежаваныя.

С. ВІТУШКА: Мне здаецца, дапамагло б справе дасканалае вывучэнне практыкі работы універсітэта ў дваццатых гадах. І яшчэ, наша навуковая дзейнасць (і выкладчыкаў, і студэнтаў) павінна стаць жыццёвай. Калі сёння студэнтаў упэўніць у важнасці такіх тэм, як краязнаўства, беларусізацыя вышэйшых навучальных устаноў, тады не атрымаецца, што чалавек, нават не вывучаючы прац У. І. Леніна, за курсавую работу па тэме «Удзел камсамола ў калектывізацыі сельскай гаспадаркі» атрымае пяцёрку.

І, зразумела, неабходны практычны ўдзел студэнтаў (праз рэстаўрацыйныя атрады) у адраджэнні помнікаў, зборы твораў народнага фальклору.

«БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ»: За «круглым сталом» часопіса «Нёман» Сяргей Вітушка, характарызуючы дзейнасць нефармальных аб'яднанняў, адзначыў: «Галоўнае, не ствараць эфекту імітацыі бурнай дзейнасці, зыходзіць з рэальных магчымасцей». І ў час нашай размовы яшчэ раз падкрэсліў: «Сёння патрэбна прапаноўваць канкрэтныя шляхі вырашэння праблем». Ці заўсёды «Талака» і «Тутэйшыя» прытрымліваюцца гэтага правіла? Чаму ж тады бытуе думка: «нефармалы» аддаюць перавагу шумным акцыям?

М. СКОБЛА: Маўляў, толькі і мітынгуем? Да ведама прысутных. За год свайго існавання «Тутэйшыя» арганізавалі больш дваццаці літаратурных спрэчак у школах і на прадпрыемствах, прычым, не толькі ў Мінску, але і ў Лідзе, Барысаве. Мы прымалі ўдзел у вечары памяці Кастуся Каліноўскага ў Мінскім тэхналагічным інстытуце, у Вальным сойме беларускіх патрыятычных нефармальных суполак, у святкаванні Купалля гэтым летам.

Не ўсё і не заўсёды ў нас атрымліваецца так, як хацелася б. Ды і не вельмі гладка ўсё гэта праходзіць. Бываюць і непрыемнасці.

Нядаўна ў адну з мінскіх школ на літаратурнае свята былі запрошаны «Тутэйшыя». Аднак выступіць перад дзецьмі нам не далі. Прадстаўнікі школы, спалохаліся «нефармалаў» і паказалі на дзверы.

Здаецца мне, што і на якім-небудзь факультэце гэтая сітуацыя можа паўтарыцца. А чаму б не правесці вечар «Тутэйшых» для ўсяго універсітэта?

«Зварот ініцыятыўнай групы канфедэрацыі беларускіх суполак да беларускай моладзі». Некалькі клубаў нашых аб'ядналіся, распрацавалі прапановы. Зараз гэты праект актыўна абмяркоўваем, ёсць ужо змены.

А. МУРАШКА: Мы ведаем, а шырокія масы насельніцтва не могуць абмяркоўваць. У прэсе няма ніякай інфармацыі.

С. БАЛАШЭНКА: Для абмеркавання Звароту суполкі шырокімі коламі студэнцтва не абавязкова змяшчаць гэту «праграму» на старонках газеты. На першым паверсе галоўнага корпуса універсітэта камітэт камсамола выставіць спецыяльны стэнд, дзе кожны жадаючы зможа азнаёміцца з платформамі народных франтоў у Прыбалтыцы і выказаць свае меркаванні ў вуснай ці пісьмовай форме.

В. А. КЛЯЦКОЎ: На мой погляд, калі надрукаваць гэты праект, «Талака» у вачах шматлікіх людзей страціць прыхільнікаў.

У гэтай якасці яе, калі б я быў членам «Талакі», галасаваў бы супраць змяшчэння праграмы ў друку. Няма чаго тут публікаваць.

С. БАЛАШЭНКА: Я лічу, што праграма не павінна трактавацца двухсэнсоўна. Гэта ж дакумент. Звароту як раз гэтага бракуе.

Жадаеце прыклад? Была ў нас днямі вучоба камсамольскага актыву ў Стайках. Азнаёміліся са Зваротам намеснікі сакратароў камітэта камсамола (сваю думку я навязваць і не спрабаваў). Чыталі і палову пунктаў трактавалі па-рознаму. У пытаннях грамадзянства, эканомікі...

В. А. КЛЯЦКОЎ: Цытую п. 3 эканамічнай часткі Звароту: «Рэалізацыя сталінскай камандна-адміністрацыйнай мадэлі эканомікі прывяла да таго, што жыццёвы старт маладых сем'яў стаў вельмі цяжкі. Натуральны прырост беларускай нацыі змяншаецца».

На аснове якіх статыстычных дадзеных вы робіце такія заключэнні? Вам знаёма такое паняцце, як «рэха вайны»? З ім звязана праблема прыросту насельніцтва. Ды і само выслоўе «натуральны прырост» трактуецца неадназначна. Прачытаўшы вашу фармулёўку, маючы на ўвазе толькі змяншэнне сем'яў беларусаў, можна прыйсці да

думкі, што ў дачыненні да беларусаў вёўся сапраўдны генацыд. Ды й прапановы прывілей толькі для сем'яў беларусаў інакш як генацыдам ці назавеш?

М. Г. ЕЛІСЕЕЎ: Праблема скарачэння прыросту насельніцтва характэрна для такіх высокаразвітых капіталістычных краін як Англія, Францыя, ФРГ, Аўстрыя. Гэта агульнаеўрапейская тэндэнцыя. І не трэба ўносіць блытаніну ў такі сур'ёзны дакумент, калі на гэтае званне прэтэндуе ваш Зварот.

В. КАЗАК: Не ведаю, як наконт высокаразвітых капіталістычных краін, але ў нас такая праблема выклікана пралікам у эканамічнай і сацыяльнай палітыцы. На апошняй мы чамусьці стараемся сэканоміць. Раней на школу выдзялялася 12 працэнтаў з нацыянальнага бюджэту, цяпер месца вучня каштуе ўсяго 47 рублёў. Патрэбна ж у сярэднім на аднаго школьніка выдаткоўваць 150 рублёў. У Швецыі кошт вучнёўскага месца — 1000 рублёў. (Звесткі гэтыя я пачуў на нядаўняй лекцыі ў Доме палітасветы. Чытаў яе доктар філасофскіх навук Капляноў).

Я. В. ПЕТУШКОВА: Вы гаворыце, што ўвесь час імкнецеся паказаць спецыфіку культуры

нацыі, спецыфіку мыслення праз мову, асаблівасці гісторыі развіцця. У гэтым Звароце няма аналізу спецыфічных праблем, зыходзячага з сацыяльнага і культурнага становішча рэспублікі. Калі я прачытала гэты дакумент, то ўбачыла ў ім сапраўдны плагіят «Хартыі» прыбалтыйскіх народных франтоў. Многія палажэнні праграмы проста нерэальныя, нічым не абгрунтаваныя. Латышы, напрыклад, прапаноўваюць, каб маці мелі магчымасць даглядаць дзяцей да сямі гадоў і атрымліваць увесь гэты тэрмін грашовую дапамогу ў памеры 120 рублёў. У нас вы прапануеце тое ж самае, скасаваўшы, праўда, тэрмін да шасці гадоў. Усё гэта, вядома, выдатна. Але дзе эканамічная аснова, за чый кошт і за якія сродкі? Глядзіце рэальна: мы не можам павялічыць пенсіі. Прадукцыйнасць працы ніжэйшая, чым рост заработнай платы.

В. В. ГЕРМЕНЧУК: А як быць з першапачатковымі планамі «Талакі»? Чаму яны засталіся толькі ў дэкларацыях? У свой час, калі я слухаў вас упершыню, мне імпанавала ў вас канкрэтнасць, імкненне рабіць справу. Зараз жа вы ствараеце праграмы. Хто ж іх будзе выконваць? Мне здаецца, вы забыліся пра свае мэты.

С. ВІТУШКА: «Талакоўцы» ніколі не забывалі пра свае мэты і задачы, ніколі не цураліся і зараз не цураюцца працы. Мы працуем і ў Белрэстаўрацыі, і ў АН БССР, і ў Музеі драўлянага дойлідства, змагаемся за культурнае адраджэнне горада.

Я згодзен, што ў праграму трэба запісваць толькі тое, што можам самі выканаць. Аднак не заўсёды ў нас хапае на ўсё часу і людзей.

В. В. ГЕРМЕНЧУК: Трэба ж быць рэальнымі палітыкамі, а не проста стваральнікамі праграм.

В. А. КЛЯЦКОЎ: Асобна, паза праблемай развіцця сацыялізму ўсе намаганні адрадзіць любую культуру, у тым ліку і беларускую, будуць асуджаны на правал. Мне многае ў «Талацэ» не падабаецца. Яны не разумеюць абмежаванасці сваіх магчымасцей, дэкларуючы вялікія мэты. З гэтай нагоды не зусім адпавядаюць ісціне мэты і сродкі іх дасягнення. Звяртаючыся да моладзі, здаецца, бессэнсоўна выносіць агульныя праблемы, якія вырашаюцца на ўзроўні партыйных і савецкіх органаў. Таму спачатку «талакоўцам» трэба прывесці ў адпаведнасць свае магчымасці і рэальныя планы. Калі гэтага не будзе, кантакт з моладдзю паступова згубіцца.

«БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ»: Як бачыце, расставіць кропкі над усімі «і» ў нас не атрымалася. Мы яшчэ толькі вучымся весці дыскусіі і ўдзельнічаць у іх. Паспрабавалі адказаць на розныя пытанні. Не па ўсіх праблемах знайшлі пункты сутыкнення. Але сышліся на тым, што існуюць сярод іх і такія, якія можна вырашаць сумесна. Спадзяёмся, на іх звернуць увагу рэктарат, партыйная і камсамольская арганізацыі універсітэта. А чытачам (і тым, хто жадае падзяліцца сваімі думкамі, і тым, хто не згаджаецца з меркаваннямі ўдзельнікаў «круглага стала») прапануем слова. Дарэчы, з першымі нататкамі, падрыхтаванымі А. А. Грыцанавым, в. а. дацэнта кафедры палітэканоміі прыродазнаўчых факультэтаў, вы зможаце пазнаёміцца ў наступным нумары.

Ракурс трэці: «Праграма не павінна трактавацца двухсэнсоўна»

С. БАЛАШЭНКА: Мне здаецца, што мы зараз пачынаем вельмі вузка разглядаць пытанні. Наколькі я інфармаваны, «Талака» становіцца палітычнай арганізацыяй і з'яўляецца адной з арганізацый, якія прапанавалі свой праект стварэння Народнага фронту. Разгледжаныя там праблемы грамадства, эканомікі, палітыкі датычаць Беларусі. Праграма вылучана. І ў ёй няма ла спрэчных пунктаў.

С. ВІТУШКА: У прэсе цытавалася многа розных дакументаў, прычым рабілася гэта вельмі куцымі цытатамі. Растлумачваю: у клуба «Талака» ёсць свой Статут, план работы і праграма. Ёсць

Падрыхтавалі да друку:
М. ДЗЯБЕЛА, М. ЗАГОРСКАЯ.

КЛАПОЦІЦЦА ПРАФСАЮЗ

КАБ НЕ ПАЎТАРЫЦЬ ПАМЫЛАК

НІКОГА не патрэбна пераконваць у тым, што ад супрацоўніка можна чакаць максімальнай аддачы толькі тады, калі яму створаны аптымальныя ўмовы для работы. Таму пытанні аховы працы, тэхнікі бяспекі маюць для прафсаюзнага камітэта БДУ імя У. І. Леніна першаступеннае значэнне. Безумоўна, ёсць у нас пэўныя дасягненні, але і праблем хапае.

Штогод прафком і адміністрацыя універсітэта заключаюць «Пагадненне па ахове працы», у якім вызначаецца пералік асноўных мерапрыемстваў, што абавязуецца выканаць адміністрацыя на працягу года для паляпшэння ўмоў работы супрацоўнікаў. Паколькі універсітэт — гэта велізарная гаспадарка, якая ўключае акрамя дванаццаці факультэтаў шматлікія дапаможныя падраздзяленні, відавочна, што ўжо толькі адбор мерапрыемстваў для ўключэння ў пагадненне ўяўляе вялікую цяжкасць. Для таго, каб выканаць гэту работу найбольш аб'ектыўна, прафсаюзны камітэт збірае прапановы ад падраздзяленняў універсітэта, абмяркоўвае іх са службамі прарэктара па адміністрацыйна-гаспадарчай рабоце, ацэньвае магчымасць, тэрміновасць выканання, фінансавы бок справы і г. д. У выніку такой работы выяўляюцца найбольш важныя мерапрыемствы, якія ўключаюцца ў «Пагадненне». У мінулым годзе іх было запланавана 24 на агульную суму 21 тыс. 450 рублёў, у гэтым — 38 на суму 39 тыс. 340 руб

Вядома, усе пункты данага дакумента мы павінны выконваць. Але здараецца і такое, што па тых ці іншых прычынах мы не можам гэтага зрабіць. Так, напрыклад, у 1987 годзе мы не выканалі трох пунктаў пагаднення. Іх рэалізацыя была перанесена на гэты год.

Якія ж найбольш важныя і складаныя пытанні вырашаем мы сёння? Клапоцімся аб асветленасці аўдыторый, лабараторый, чытальных залаў і іншых памяшканняў. Патрэбна сказаць, што гэта якраз тое пытанне, якому ўдзяляецца пастаянная ўвага і якое патрабуе значных фінансавых сродкаў. Толькі за 1987—1988 гады на паляпшэнне асветленасці было затрачана больш 33,5 тысячы рублёў. Аднак заўваг з боку студэнтаў і выкладчыкаў яшчэ хапае.

Шмат даводзіцца працаваць над паляпшэннем умоў працы на хімфаку. Справа ў тым, што практычна з моманту эксплуатацыі корпуса ў ім не працавала прыточная вентыляцыя, адсутнічалі сіфоны ў ракавінах лабараторных памяшканняў. Таму сёння вельмі часта адзначаецца ў паветры наяўнасць павышаных канцэнтрацый шкодных і дрэнна пахнучых рэчываў. Шмат часу і сіл давялося патраціць, каб выправіць становішча. Зараз вентыляцыя тут адрамантавана і ўмовы працы палепшыліся. Праўда, восенню і ранняй вясной яны зноў маюць тэндэнцыю адхіляцца ў бок са знакам мінус. Прычына гэтаму — нестабільная тэмпература паветра на двары (не мае патрэбы тлумачыць чыста тэхнічныя нюансы — спецыялісты іх ведаюць).

Цесна пераплятаецца з вышэйназванай і яшчэ адна не менш важная праблема — зліву адыходаў хімічных эксперыментаў. Ужо шмат гадоў вырашаецца пытанне аб стварэнні палігона па знішчэнню хімічных адыходаў прадпрыемстваў Мінска. Аднак да гэтага часу справа не зрушылася з мёртвай кропкі. На хімфаку яны зліваюцца ў агульную каналізацыйную сетку, што яшчэ больш забруджвае атмасферу ў корпусе, бо выцяжная вентыляцыя разносіць смурод па ўсяму будынку. У якасці часовай меры ў гэтым годзе атрыманы дазвол частку гаручых адыходаў спальваць. Аднак гэта не з'яўляецца канчатковым вырашэннем праблемы.

Шмат цяжкасцей і ў біялагічным корпусе, першапачатковы праект якога не прадугледжваў размяшчэння ў ім біяфака. Яны зноў жа датычаць работы вентыляцыі, зліву адыходаў і г. д. Усё гэта, зразумела, адмоўна ўплывае на работу супрацоўнікаў факультэта і патрабуе значных фінансавых і працоўных затрат.

Тут акрэслены найбольш цяжкія, на наш погляд, пытанні, якія даводзіцца вырашаць прафсаюзнаму камітэту. Хоць, пэўна, кожны супрацоўнік любога падраздзялення можа назваць і шмат іншых. У сувязі з гэтым хацелася выказаць прапанову, рэалізацыя якой дапамагла б значна палепшыць стан спраў у гэтым напрамку.

Многія цяжкасці выкліканы не зусім якаснай работай адпаведных універсітэцкіх служб, якія павінны выконваць тыя ці іншыя мерапрыемствы па паляпшэнню ўмоў працы. Так, напрыклад, у службе галоўнага энергетыка электрыкі ў асноўным працуюць на палову стаўкі. Таму, з аднаго боку, яны проста не паспяваюць ахапіць увесь аб'ём работы, з другога — на такіх людзей і ўздзейнічаць даволі складана. Аналагічныя беды характэрны і для іншых служб. Таму, думаецца, універсітэту неабходна мець сваю арганізацыю (нешта накшталт будаўніча-мантажнага ўпраўлення), з адпаведным штатам, вытворчымі магутнасцямі і г. д., якая магла б вырашаць усе пералічаныя (і не толькі) задачы больш эфектыўна. Зрабіць гэта вельмі неабходна, бо зараз вядзецца будаўніцтва буйнога універсітэцкага гарадка. Пройдзе дзесяць-пятнаццаць гадоў, і ўсе гэтыя праблемы могуць паўстаць з яшчэ большай вастрынёй.

А. ПАЎЛАЎ,
старшы навуковы супрацоўнік НДІ ФХП,
старшыня камісіі аховы працы і ТБ прафкома супрацоўнікаў.

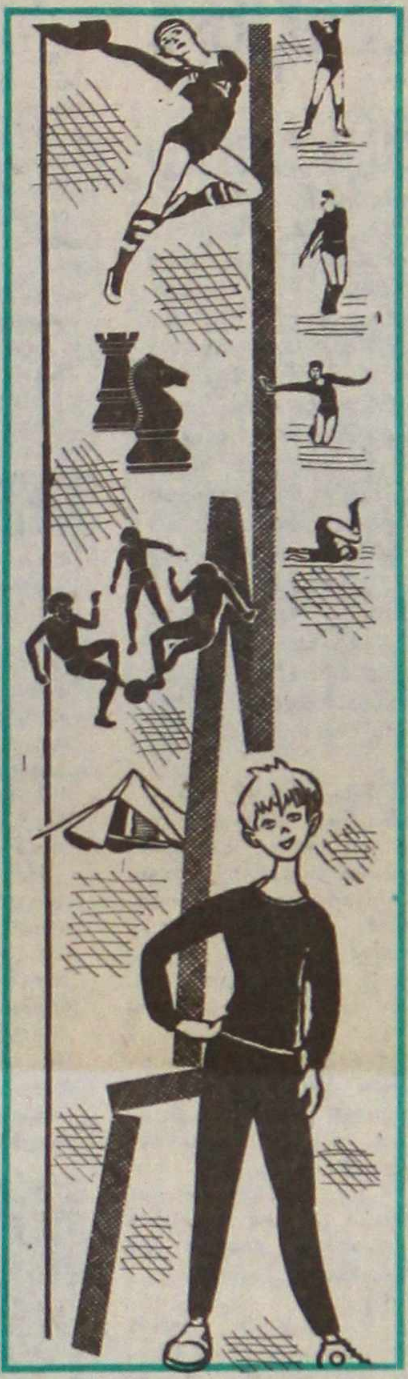

УВАГА: ЦІКАВЫ ВОПЫТ!

Колькасць і якасць плюс аб'ектыўнасць

НАТУРАЛЬНА, што адэкватная ацэнка шматаспектнай і комплекснай дзейнасці выкладчыка, які вырашае складаныя і разнастайныя праблемы ў працэсе вучэбнай і выхаваўчай работы, павінна ўлічваць перш за ўсё якасныя характарыстыкі гэтай дзейнасці. Аднак якасны аналіз не азначае адсутнасць дакладна фіксаваных колькасных індыкатараў ацэнкі розных відаў працы выкладчыка. Больш таго, такія колькасныя ацэнкі неабходныя, каб ажыццявіць аб'ектыўную экспертызу вынікаў дзейнасці кожнага члена калектыву і пазбегнуць пры гэтым магчымых элементаў суб'ектывізму і тэндэнцыйнасці. Акцэнт павінен быць зроблены на колькаснае ранжыраванне іменна тых паказчыкаў у рабоце выкладчыка, якія адлюстроўваюць якасны ўзровень яго дзейнасці.

У гэтым плане можа быць цікавым вопыт арганізацыі і падвядзення вынікаў спаборніцтва паміж супрацоўнікамі кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў. Пачынаючы з 1980 года ў калектыве гэтай кафедры (прафорг М. А. Мажэйка) апрабіравана распрацаваная В. С. Сцёпіным, А. І. Зелянковым і А. А. Дудко методыка, якая дазволіла арганізаваць спаборніцтва на якасна новым узроўні і дасягнуць значных поспехаў у асноўных напрамках вучэбнай, вучэбна-метадычнай, навукова-даследчай і ідэйна-выхаваўчай работы.

«Методыка падвядзення вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва сярод супрацоўнікаў кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў» складзена такім чынам, каб былі бачны якасныя параметры кожнага члена кафедры ў рабоце калектыву. Указаная методыка з'яўляецца састаўной часткай прынятага на сходзе членаў працоўнага калектыву палажэння аб арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва.

Асноўныя паказчыкі працоўнага ўдзелу кожнага ў рабоце калектыву адлюстроўваюць спецыфіку дзейнасці выкладчыкаў грамадскіх навук: вучэбная работа і выкананне вучэбнай нагрузкі; вучэбна-метадычная і арганізацыя навукова-даследчай работы студэнтаў; навукова-даследчая работа выкладчыка; грамадска-палітычная і ідэйна-выхаваўчая работа.

Пры падвядзенні вынікаў спаборніцтва ўлічваецца не толькі агульная вучэбная нагрузка, выкананая выкладчыкам на працягу вучэбнага года, але і, у першую чаргу, ацэньваюцца якасныя параметры гэтай работы (вынікі абмеркавання адкрытых лекцый і семінараў). У асобную групу выдзяляюцца спецкурсы і семінары.

Важным напрамкам прафесійнай дзейнасці выкладчыка з'яўляецца вучэбна-метадычная і навукова-даследчая работа. Удасканаленне форм і метадаў выкладання грамадскіх навук, арганізацыя кантролю за самастойнай работай студэнтаў патрабуюць перабудовы праграм курсаў і спецкурсаў, распрацоўкі новых методык і метадычных дапаможнікаў. У працэсе падвядзення вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва ўлічваецца распрацоўка новых лекцыйных курсаў і спецкурсаў, наглядных дапаможнікаў, выданне метадычнай літаратуры, планаў семінарскіх заняткаў, праграм спецкурсаў, публікацыя навукова-метадычных артыкулаў, тэзісаў, арганізацыя і правядзенне студэнцкіх навуковых канферэнцый.

Улік якасных характарыстык ажыццяўляецца шляхам дыферэнцыяцыі ацэнкі розных відаў публікацый (манаграфіі, раздзелы ў манаграфіі, артыкулы, тэзісы), прымаецца да ўвагі характар выдання (цэнтральнае, мясцовае, дэпаніраванне) і наяўнасць апублікаваных у справаздачным годзе рэцэнзій на навуковую прадукцыю выкладчыка кафедры. Дыферэнцыравана ацэньваецца навукова-даследчая работа студэнтаў (выступленні з дакладамі на універсітэцкіх, міжвузаўскіх, рэспубліканскіх канферэнцыях), улічваюцца вынікі рэспубліканскіх і ўсесаюзных конкурсаў студэнцкіх работ па грамадскіх навуках.

Раздзел па грамадска-палітычнай і ідэйна-выхаваўчай рабоце супрацоўнікаў кафедры ўключае выкананне даручэнняў партыйных органаў і іншых грамадскіх арганізацый, дзейнасць, звязаную з прапагандай марксісцка-ленінскай тэорыі сярод насельніцтва. Асобнае месца займае ідэйна-выхаваўчая і прапагандысцкая работа сярод студэнтаў (кіраўнікі студэнцкіх навуковых гурткоў, дыскусійных клубаў; удзел у арганізацыі і правядзенні грамадска-палітычнай практыкі студэнтаў, «круглых сталоў», вечароў пытанняў і адказаў, сустрэч у студэнцкіх інтэрнатах, вечароў інтэрнацыянальнай дружбы).

Для ацэнкі рэзультатаў па розных відах дзейнасці ў якасці эквіваленту і базы адліку выступаюць адна акадэмічная гадзіна прачытанай лекцыі і адзін друкаваны аркуш навуковай прадукцыі. Да гэтых эквівалентаў прыраўноўваюцца (цераз адпаведныя каэфіцыенты) удзел у навуковых і метадычных канферэнцыях, выступленні з лекцыямі перад насельніцтвам, напісанне водгукаў на дысертацыйныя работы і манаграфіі і г. д. У канцы года супрацоўнікі кафедры складаюць індывідуальныя справаздачы, якія і з'яўляюцца асновай для вызначэння сумарнай ацэнкі работы выкладчыка. Пры падвядзенні вынікаў спаборніцтва кожны супрацоўнік мае магчымасць азнаёміцца з папярэднімі рэзультатамі.

Арганізацыя сацыялістычнага спаборніцтва на кафедры ажыццяўляецца такім чынам, каб максімальна стымуляваць дзейнасць кожнага выкладчыка, садзейнічаць сістэматычнаму павышэнню індэкса яго працоўнага ўдзелу ў рабоце калектыву. Не сакрэт, што выкладчыку кафедры цяжка разлічваць на поспех ў спаборніцтве з прафесарам і дацэнтам. Выкладчыкі, якія не маюць вучоных ступеней, як правіла, не выконваюць пэўных відаў работ: чытанне спецкурса, правядзенне спецсемінара, кіраўніцтва дысертацыйнымі работамі і інш. Пры падвядзенні вынікаў спаборніцтва методыка дае магчымасць вызначаць пераможцамі не толькі тых, хто набраў большую суму балаў, але і тых членаў кафедры, якія працавалі найбольш інтэнсіўна і дасягнулі прагрэсу ў параўнанні са сваімі мінулагоднімі паказчыкамі.

Такім чынам, дадзеная методыка не толькі вызначае аб'ектыўную сістэму крытэрыяў для ацэнкі рэзультатаў дзейнасці членаў калектыву, не толькі забяспечвае поўную галоснасць падвядзення вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва, але і дае магчымасць прааналізаваць змены ў інтэнсіўнасці работы кожнага канкрэтнага выкладчыка. Апошні спаборнічае не толькі з калегамі, але і можа ацаніць колькасныя і якасныя параметры сваёй работы ў параўнанні з мінулагоднім узроўнем.

Методыка дазваляе таксама прааналізаваць дынаміку вынікаў работы калектыву ў цэлым. З яе дапамогай мы можам наглядна супаставіць паказчыкі і ацаніць рост інтэнсіўнасці дзейнасці калектыву.

А. ДУДКО,
дацэнт кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў, член прафкома.

М. МАЖЭЙКА,
дацэнт кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў, прафорг кафедры.

ШТО ПАКАЗАЛА КАНФЕРЭНЦЫЯ

Пошук новых шляхоў

СПРАВАЗДАЧНАЯ канферэнцыя прафсаюзнай арганізацыі кафедраў грамадскіх навук не толькі падвяла вынікі двухгадовай работы, але і прымусіла яшчэ раз на традыцыйныя пытанні паглядзець па-новаму. Перш за ўсё гэта датычыць арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва. У аснове яго тут ставяць не паказчык выканання сацыялістычных абавязацельстваў у той ці іншай канкрэтнай галіне, а канчатковы вынік усёй шматпрофільнай работы кафедраў. Вынікі спаборніцтва — гэта сістэма колькасных і якасных ацэнак дзейнасці выкладчыцкага калектыву ў цэлым. У такім выпадку паўстае пытанне: чаму спаборніцтва — справа прафсаюзаў, а не адміністрацыі? У многіх сацыялістычных краінах гэтым займаецца іменна адміністрацыя, а прафсаюзы сочаць за тым, каб спаборніцтва не прыводзіла да перанапружанасці працоўных, забяспечваліся ўсе неабходныя ўмовы нармальнай працы і адпачынку. Мэта прафсаюзаў у ВНУ — не выкананне планаў работы кафедраў. Іх павінен цікавіць якасны бок справы: як забяспечваецца рост кваліфікацыі выкладчыкаў, ці не ўшчамляюцца іх інтарэсы пры правядзенні атэстацый, конкурсаў і г. д.

З верасня наступнага года плануецца перавод ВНУ на дыферэнцыраваную аплату працы выкладчыкаў. Гэта складаны, асабліва псіхалагічна, працэс. Тут павінны быць дакладныя асновы, поўная галоснасць і дэмакратызацыя. Вось дзе спаборніцтва сыграла б важную ролю, калі б яно было справай адміністрацыі. Лепш працуе калектыў — большы фонд яго заработнай платы, вышэй узровень даходаў тых выкладчыкаў, якія забяспечваюць поспех калектыву. У дадзенай сітуацыі, калі паказчыкі работы кафедраў захоўваюцца ў прафсаюзных падраздзяленнях, дыферэнцыяцыя аплаты можа ажыццяўляцца на аснове існуючага фонду ў адпаведнасці са штатным раскладам і шляхам укаранення пераразмеркавання. І ў гэтым выпадку прафсаюз павінен клапаціцца аб максімальнай справядлівасці.

Абмяркоўваючы праблемы самакіравання кафедраў, мы не абмінулі і пытання аб савеце працоўнага калектыву. Прафесар А. М. Елсукоў, выступаючы на канферэнцыі, звярнуў увагу на тое, што ўзаемаадносіны кіраўніка, актыву (парторга, прафорга, намеснікаў) з астатнімі членамі кафедры далёка не заўсёды бесканфліктныя. Таму на кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў у мэтах найбольш эфектыўнага і дэмакратычнага вырашэння кадравай палітыкі, стылю кіраўніцтва створаны савет працоўнага калектыву. Знаёмства з яго работай, думаецца, будзе карысным і для іншых. Але гэта не азначае, што далейшая дэмакратызацыя работы павінна ісці іменна па гэтаму шляху.

Я. ВАСІЛЬЕВА.

ПАПРАЎКА

У нумары за 3 лістапада гэтага года (№ 29) па віне парткома і рэдакцыі газеты ў спіс саставу партыйнага камітэта было памылкова ўнесена прозвішча М. М. Федзяні.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка «Чырвона» зорка» МВПА імя Я. Коласа.
24 лістапада
Зак. 1637.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБРУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4, ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

В. а. рэдактара
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.